EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 30.5.2012
COM(2012) 327 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Sloveenia 2012. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Sloveenia stabiilsusprogrammi (2012–2015) kohta

{SWD(2012) 327 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Sloveenia 2012. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Sloveenia stabiilsusprogrammi (2012–2015) kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust[3],

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone[4],

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks Euroopa Komisjoni ettepaneku käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive strateegia, s.o strateegia „Euroopa 2020”, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.

(2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovituse liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta;[5] mõlemat dokumenti koos

---

1 ELT L 209, 2.8.1997, lk 1.
2 ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.
3 COM(2012)327 final.
4 P7_TA(2012)0048 ja P7_TA(2012)0047
5 Nõukogu 26. aprilli 2012. aasta otsus 2012/238/EL.

nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitikas.

(3) Nõukogu võttis 12. juulil 2011 vastu soovituse Sloveenia 2011. aasta riikliku reformikava kohta ja esitas arvamuse Sloveenia ajakohastatud stabiilsusprogrammi (2011–2014) kohta.

(4) Komisjon võttis 23. novembril 2011 vastu teise iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis vastavalt strateegiale „Euroopa 2020" tähistab majanduspoliitika integreeritud eelkoordineerimise teise Euroopa poolaasta algust. 14. veebruaril 2012 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande,[6] milles nimetati Sloveeniat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.

(5) Euroopa Ülemkogu kiitis 2. märtsil 2012 heaks finantsstabiilsuse tagamise, eelarve konsolideerimise prioriteedid ja majanduskasvu hoogustamise meetmed. Ülemkogu toonitas vajadust saavutada diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine, taastada tavapärased majandusele laenuandmise tingimused, edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, tegelda töötuse probleemiga ja majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning moderniseerida avalikku haldust.

(6) Euroopa Ülemkogu kutsus laiendatud euroala paktiga ühinenud liikmesriike 2. märtsil 2012 üles esitama õigeaegselt kohustused, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammi ja riiklikusse reformikavasse.

(7) Sloveenia esitas 26. aprillil 2012 oma stabiilsusprogrammi ajavahemikuks 2012–2015 ja 13. aprillil 2012 oma riikliku reformikava 2012. aastaks. Selleks et võtta arvesse kõnealuse kahe dokumendi omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal. Samuti on komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel põhjalikult analüüsinud, kas Sloveeniat mõjutab makromajanduse tasakaalustamatus. Komisjon jõudis oma põhjalikus analüüsis[7] järeldusele, et Sloveenias on tegemist sisemise tasakaalustamatusega, mis mõjutab eelkõige ettevõtlussektori finantsvõimenduse vähendamist ja panganduse stabiilsust. Nimetatud sisemist ja võimalikku välist tasakaalustamatust tuleb hoolikalt jälgida ning pöörata neile tähelepanu majanduspoliitilistes otsustes, et vähendada nende negatiivset mõju majanduse toimimisele. Suurima panga rekapitaliseerimine ja müük ning kindel pühendumine ülemäärase puudujäägi kõrvaldamisele 2013. aastaks on praegu kavandatud meetmete kaks olulist ja asjakohast elementi. Ülemäärase tasakaalustamatuse ohtu saab minimeerida meetmete kiire ja põhjaliku rakendamisega neis valdkondades.

(8) Nõukogu, kelle arvamus põhineb 2012. aastal stabiilsusprogrammile antud hinnangul kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 1466/97, on seisukohal, et programmi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on võrreldes komisjoni 2012. aasta kevadise prognoosiga optimistlik. Programmis kirjeldatud eelarvestrateegia eesmärk on vähendada valitsemissektori puudujääki nõukogu määratud tähtajaks 2013. aastal madalamale tasemele kui 3 % SKPst ja jätkata seejärel puudujäägi vähendamist, et saavutada Sloveenia keskpika perioodi eelarve-eesmärk 2015. aastaks. Keskpika perioodi eelarve-eesmärk on määratletud, nagu eelmiseski programmis, struktuurilise tasakaaluna, kuid seda ei saa pidada stabiilsuse ja kasvu

[6] COM(2012)68 final.
[7] SWD(2012)158 final.

pakti sätete alusel asjakohaseks, sest praeguse poliitika ja prognooside alusel ei taga see piisavalt kiiret edasiminekut pikaajalise jätkusuutlikkuse suunas. On oht, et puudujäägi osas saavutatavad tulemused osutuvad eesmärkidest kehvemaks ja seda i) aastateks 2013–2015 kavandatud meetmete määratlematuse, ii) esmaste jooksvate ülekulude, iii) suhteliselt optimistliku makromajandusliku stsenaariumi juures väiksemate tulude ja hiljuti otsustatud maksumeetmetega seotud ebakindluse ning iv) võimalike täiendavate kapitalitoetusoperatsioonide ja tagatiste väljanõudmise tõttu. Vastavalt (ümberarvutatud) struktuurilisele tasakaalule[8] on keskmiseks iga-aastaseks eelarve konsolideerimiseks ajavahemikul 2010–2013 kavandatud 1 % SKPst, mis on veidi rohkem nõukogu soovitatust. Siiski osutab komisjoni 2012. aasta kevadine prognoos, et 2013. aastal tuleks teha täiendavaid pingutusi, et järgida soovitust kogu korrigeerimise perioodi vältel. Pärast ülemäärase puudujäägi kavandatud korrigeerimist on iga-aastased programmikohased edusammud keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas 2015. aastal kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktis sätestatud 0,5 % võrdlusalusega, kuid 2014. aastal jäävad sellest allapoole, samal ajal, kui valitsemissektori kulude kasv, võttes arvesse kaalutlusõiguse kohaseid tulumeetmeid, on mõlemal aastal kooskõlas stabiilsuse ja kasvu pakti võrdlusalusega. Seega on programmis üldiselt kavandatud asjakohane keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamise kohandamiskava. Võttes arvesse eespool nimetatud riske, võib liikumine keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas olla mõlemal aastal asjakohasest aeglasem. Prognooside kohaselt 2011. aastal 48 % tasemel SKPst olnud valitsemissektori võlg suureneb, saavutades 2013. aastal haripunkti 53 % tasemel (jäädes seega alla viiteväärtuse 60 % SKPst), ja langeb veidi programmiperioodi lõpuks. On oht, et võlaprognoosid kasvavad eespool nimetatud suurema puudujäägi ja varude muutuste korrigeerimise tõttu. Sloveenia keskpika perioodi eelarveraamistik ja kulueeskirjad ei ole jätkuvalt piisavalt siduvad ning keskendatud keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamisele ja pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamisele.

(9) Võttes arvesse 2011. aasta eelmist pensionireformi käsitlenud referendumi negatiivse tulemuse järel kehtestatud 12kuulist seadusandlikku moratooriumi, ei ole Sloveenia valitsus suutnud teha seni mingeid süsteemseid muudatusi pensionisüsteemis. Kuid 2011. aasta detsembris ja 2012. aasta mais pikendati ja tugevdati lühiajalisi kulude piiramise meetmeid. Kuigi need seadused on lühemas perspektiivis vajalikud ja kasulikud, on tegemist siiski vaid lühiajalise mõjuga meetmetega, millest ei piisa pikaajaliste eesmärkide täitmiseks. Valitsus kavatseb 2013. aasta lõpuks ellu viia uue pensionireformi, millega rakendatakse mitme pensionisamba süsteem ja tõstetakse pensioniiga. Kuigi reformi üksikasju ei ole veel teada, ei tundu kava olevat piisavalt ambitsioonikas. Võttes arvesse probleemi suurust, on vaja ulatuslikku reformi järgmiste küsimuste lahendamiseks: madal seadusejärgne pensioniiga, naiste ja meeste erinev seadusejärgne pensioniiga, laialdased varase pensionilejäämise võimalused ja pensionide heldekäeline indekseerimine. Kuigi eakamaid töötuid silmas pidades on vastu võetud suunised aktiivse tööturupoliitika meetmete rakendamise kohta aastail 2012–2015 ja aktiivse tööturupoliitika meetmete 2012. aasta rakenduskava, ei ole seni võetud konkreetseid meetmeid eakamate töötajate tööhõive määra suurendamiseks.

(10) Tundub, et Sloveenia pangandussektori olukord on võrreldes 2011. aasta hinnanguga muutunud veelgi keerulisemaks. Sektor kandis 2011. aastal suuri kahjusid ja kahjum

[8] Tsükliliselt kohandatud eelarvetasakaal, v.a ühekordsed ja muud ajutised meetmed, mille komisjoni talitused on ümber arvutanud programmis sisalduva teabe põhjal, kasutades ühist metoodikat.

üha suureneb, kuna majanduskasv aeglustub ja üha rohkem on selliseid ettevõtjaid, kes ei suuda laenu tagasi maksta. Siiani võetud või väljakuulutatud meetmed on probleemi suurust arvestades ebapiisavad. Suurima panga (NLB) kiire teistkordse rekapitaliseerimise osas ei ole edasi liigutud. . Uus valitsus on teatanud, et kavatseb vähendada oma osalust suuremates pankades, säilitades vaid vetoõigusega vähemusosaluse. Selgelt tuleb kindlaks määrata pikaajaliste eesmärkide ning kohese ja tungiva lisakapitali vajaduse omavaheline suhe, sest riigil lasub enamusosanikuna vastutus olukorra analüüsimise eest. Poliitika ja pankade võimaliku müügi usaldusväärsust aitaks suurendada selge erastamisstrateegia, millega kaasneb kahjumi katmine õigeaegsete kapitalisüstidega, hea juhtimistava tagamine ja pankade juhtimise depolitiseerimine.

(11) Eelmise aasta jooksul ei ole esitatud ühtki konkreetset ettepanekut asümmeetria vähendamiseks tähtajatu ja tähtajalise töölepinguga töötajate kaitse vahel. 2011. aastal alustati sotsiaalpartneritega läbirääkimisi töösuhteseaduse üle, kuid kokkuleppele ei ole jõutud ja muudatusettepanekuid ei ole vastu võetud. Riiklikus reformikavas on küll loetletud turvalise paindlikkuse suurendamise ja killustatuse vähendamise meetmed, kuid nende vastuvõtmise ajakava ei ole esitatud. Hiljuti vastu võetud riigi rahanduse tasakaalustamise seadusega kehtestati „tudengite tööle” oluliselt kõrgemad maksud (kontsessioonitasud), et vähendada selle tööturustaatuse atraktiivsust, kuid mingeid täiendavaid meetmeid praegu ette ei ole nähtud.

(12) Haridus- ja koolitussüsteemi võime kohaneda tööturu vajadustega ei ole piisav, kuigi kõikidel haridussüsteemi tasanditel juurutatakse praegu kutsenõustamisteenuseid ja parandatakse teavitamist erinevatest töökohtadest. Tööturu nõudluse prognoosimise süsteemi rajamiseks ei ole astutud mingeid konkreetseid samme. Käivitati mõned Euroopa Sotsiaalfondist kaasrahastatavad projektid tööturul väga nõutavate elukutsete edendamiseks. Need meetmed on küll vajalikud, kuid probleemi lahendamiseks ebapiisavad. Välisekspertide hinnang Sloveenia riikliku tööhõivetalituse suutlikkuse kohta ei ole veel valmis.

(13) Hoolimata 2011. aasta aprilli seadusandlikest muudatustest konkurentsi kaitse büroo muutmiseks sõltumatuks ametiks alates 1. jaanuarist 2012, ei ole see seni sõltumatu, sest esmalt peab olema täidetud mitu menetluslikku tingimust. Lisaks kärbiti 2011. aastal ka ametile ettenähtud vahendeid. Need muudatused mõjutavad ameti jõustamissuutlikkust ja tema kui institutsiooni tähtsust konkurentsi edendamisele suunatud reformide teostamisel. Äsja valmis kutsealade reguleerimise vähendamist käsitlev uuring, kuid selles valdkonnas võetud poliitilised meetmed on jäänud ebamääraseks. Üldiselt tundub, et mõned teenuseosutajate asutamise õigusliku raamistiku tahud võivad olla vastuolus teenuste direktiiviga. Ettevõtluskeskkonnas tervikuna on puudusi, mis takistavad kodu- ja välismaistel investoritel investeeringute tegemist ja pankade bilansi kiiret korrastamist; nendeks puudusteks on näiteks riigi otsene ja kaudne osalemine majanduses ning võlgnikke soosiv ja sageli probleemne maksejõuetusmenetlus. Kuna Sloveenia tähtsus elektrienergia transiidiriigina järjest suureneb, annab üha rohkem tunda tema ülekandevõrgu vähene läbilaskevõime.

(14) Pärast plaanivälist olulist tõstmist 2010. aasta märtsis oli miinimumpalga suhe keskmisse palka 2011. aastal ELi suurim, ehkki miinimumpalk oli siiski allpool vaesuspiiri. Järgnenud kahe aasta indekseerimine on põhjustanud täiendava 4 % nominaalse suurenemise. Nimetatud sündmused vähendavad tööjõutundlike tööstusharude konkurentsivõimet ja süvendavad struktuurset töötust.

(15) Sloveenia on võtnud mitmeid kohustusi laiendatud euroala pakti raames. Need kohustused ja 2011. võetud kohustuste täitmine on seotud tööhõive edendamise, konkurentsivõime parandamise ning riigi rahanduse ja finantsstabiilsuse tugevdamisega. Komisjon on hinnanud laiendatud euroala pakti raames võetud kohustuste täitmist. Soovitustes on selle hindamise tulemusi arvesse võetud.

(16) Komisjon hindas Euroopa poolaasta raames põhjalikult Sloveenia majanduspoliitikat. Hinnati stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning esitati põhjalik analüüs. Hindamisel on arvesse võetud kõnealuste dokumentide asjakohasust Sloveenia eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga ka nende vastavust ELi eeskirjadele ja juhistele, pidades silmas vajadust tugevdada ELi üldist majandusjuhtimist, lisades ELi tasandi panuse riigi tasandil tehtavatesse otsustesse. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitused kajastuvad allpool 1.–7. soovituses.

(17) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu läbi vaadanud Sloveenia 2012. aasta stabiilsusprogrammi ning nõukogu arvamus[9] kajastub eelkõige 1. soovituses.

(18) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja kõnealust hindamist, on nõukogu läbi vaadanud Sloveenia 2012. aasta riikliku reformikava ja tema stabiilsusprogrammi. Nõukogu soovitused, mis on tehtud määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel, kajastuvad eeskätt soovitustes 3, 6 ja 7,

SOOVITAB Sloveenial võtta 2012.–2013. aastal järgmisi meetmeid:

1. Täita 2012. aasta eelarve ja tugevdada 2013. aasta eelarvestrateegiat piisavalt määratletud struktuurimeetmetega, olles valmis võtma täiendavaid meetmeid tagamaks ülemäärase puudujäägi õigeaegse korrigeerimise jätkusuutlikul moel ja saavutamaks nõukogu soovituses ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse all täpsustatud struktuurilise kohanduse. Seejärel tagada asjakohane struktuuriline kohandus, et saavutada piisav edu asjakohaste keskpika perioodi eelarvepositsiooni eesmärkide valdkonnas, sh ka kulutuste võrdlusalus. Tugevdada keskpika perioodi eelarveraamistikku, k.a kulueeskirju, muutes selle siduvamaks ja läbipaistvamaks.

2. Astuda kiireid samme pensionisüsteemi pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks, säilitades samal ajal pensionide piisavuse, i) võrdsustades meeste ja naiste seadusejärgse pensioniea, ii) tõstes seadusejärgset pensioniiga vastavalt eeldatava eluea suurenemisele, iii) vähendades varase pensionilejäämise võimalusi ja iv) vaadates läbi pensionide indekseerimise süsteemi. Suurendada eakate töötajate tööhõivet, arendades aktiivse tööturu poliitikat ja elukestva õppe meetmeid.

3. Võtta vajalikke meetmeid piisavate kapitalipuhvrite loomiseks pangandussektoris ja edendada tõhusalt pankade bilansi korrastamist, et taastada tootjatele laenuandmine. Lasta kolmandal osapoolel põhjalikult kontrollida süsteemselt oluliste pankade laenukahjuprognoose

4. Kohandada konsulteerides sotsiaalpartneritega ja kooskõlas riigi tavadega tööhõive kaitse alaste õigusaktide tähtajatute töölepingute osa, et vähendada tööturu killustatust. Tegeleda tudengitööjõu tekitatud paralleelse tööturuga.

[9] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

5. Parandada oskuste vastavust tööturu nõudlusele, eriti vähekvalifitseeritud töötajate ja kolmanda taseme haridusega inimeste puhul, ning jätkata kutsehariduse ja väljaõppe reforme.

6. Astuda täiendavaid samme turu avatuse suurendamiseks ja kiirendada professionaalsete teenuste ümberkorraldamist. Parandada ettevõtluskeskkonda, i) viies ellu konkurentsi kaitse büroo reformi, ii) luues riigiettevõtete jaoks raamistiku, mis tagab sõltumatu juhtimise ja ettevõtte juhtimise kõrge taseme, ning iii) kiirendades ja tõhustades pankrotimenetlusi.

7. Tagada pärast konsulteerimist sotsiaalpartneritega ja kooskõlas riigi tavadega, et palgatõus, sh miinimumpalga kohandamine, toetaks konkurentsivõimet ja töökohtade loomist.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja